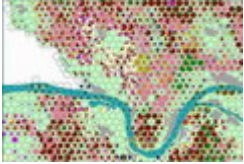

A TÉRKÉPEZÉS HÁTTERE ÉS INDÍTTATÁSA

Miért volt szükség egy ekkora térképezésre?

A pusztuló természet miatt a botanikusoknak fontos feladata, hogy segítsék azokat a döntéseket, amelyek tájaink jövőbeni állapotát befolyásolják. 2001-ben ezért összefogott 200 magyar botanikus, és feltérképezte hazánk természetes növényzeti örökségét. Ez a **MÉTA program**, amikor is közel 7000 napig bújtuk hazánk zegét-zugát, majd megszerzett új tudásunkat adatbázisba rendeztük (MÉTA - Magyarországi Élőhelyek Térképi Adatbázisa).

A MÉTA előkészületei

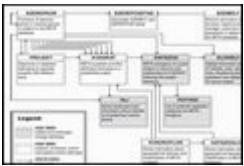

A MÉTA program elején először egy teljesen új vegetációtérképezési módszertant kellett kidolgoznunk, mert az eddigi módszerek csak sokkal kisebb területekre alkalmasak. Fel kellett újítanunk a növényzeti típusok osztályozási rendszerét, valamint terepgyakorlatokat kellett szerveznünk, hogy a 200 ember kellően hasonló szemlélettel járja be az országot. Később elkészítettük a **MÉTA Fotótárat**, hogy az élőhelyekről kialakított közös tudás egységesítését magyarázatokkal ellátott képekkel is támogassuk.

További részleteket találhatsz itt: az [élőhelyek](#), a [növényzet új típusú osztályozásáról](#) és az [új térképezési módszerről](#).

KÖZVETLEN EREDMÉNYEK

A MÉTA adatbázis főbb tulajdonságai

A MÉTA térképezés 2003-2006 között folyt, összesen 267 813 hatszögben dokumentáltuk a 86-féle növényzeti típus és a táj 17-féle tulajdonságát. Az információkat relációs adatbáziskezelő rendszerrel kezeljük (MS SQL). [További részleteket lásd ...](#)

Melyik növényzeti típus hol fordul elő Magyarországon?

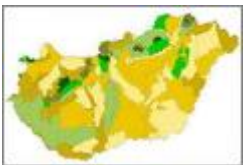
A MÉTA egyik legfontosabb célja a 86 élőhelytípus országos elterjedésének feltérképezése, kiterjedésének becslése volt. [További részleteket lásd ...](#)

Mennyire természetes növényzeti örökségünk?

A MÉTA során először mértük fel, hogy mennyire természetesek az élőhelytípusok és tájak. A növényzetet minden hatszögben egy-egy szempont szerint értékeltük. [További részleteket lásd ...](#)

Mennyire természetesek tájaink?

Hatszögenkénti természetességi adataink lehetővé teszik, hogy összehasonlítsuk az egyes hazai tájak természetességét is. [További részleteket lásd ...](#)

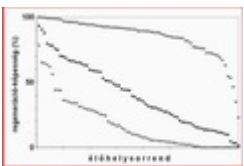
Mi veszélyezteti örökségünk fennmaradását?

Threat type	AA	PA	CB	RR
invasive species	39332	21	9	4
overgrazing/grazing	24892	9	6	2
non-agricultural forestry	22928	9	3	2
drainage	18942	7	1	1
shrub encroachment	14791	6	14	8
improper tree thinning	13432	5	18	13
improper tree planting	12406	5	2	8
destroying by ploughing	11843	4	16	13
cut at early age	10621	4	13	14
cutting	9513	4	1	9

Növényzeti örökségünket igen sok minden veszélyezteti. A legveszélyeztetőbb tényezőket dokumentáltunk. A legfontosabbaknak az erdőirtás, a vadültartás és a lecsapolás adódott. Később 12 indikátor alapján összehasonlítottuk a hazai növényzeti típusok veszélyeztetettségét.

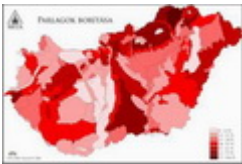
[További részleteket lásd ...](#)

Képes-e regenerálódni a leromlóban lévő növényzeti örökség?

A leromlott élőhelyek állapota sokszor javítható, pl. egy megfelelő gazdálkodási módra való átállással vagy a vízviszonyok helyreállításával. Ilyenkor a spontán regenerációs folyamatok ismerete nagyon fontos a helyreállító, természetvédelmi kezelés megtervezéséhez és kivitelezéséhez, hiszen az öngyógyító folyamatokat kívánjuk segíteni. Az élőhelyek regeneráció-képességről [további részleteket lásd ...](#)

Hol és mennyire parlagosodik a táj?

Az elmúlt évtizedekben jelentősen megnőtt hazánkban a műveletlen szántóföldek, azaz a parlagok kiterjedése. Hol vannak ezek, mekkora kiterjedésben? Ez érdekelt minket elsősorban (regenerációs képességüket lásd az előző fejezetben). [További részleteket lásd ...](#)

Mit tudunk az egyik fő veszélyről, a terjedő idegenhonos özönnövényekről?

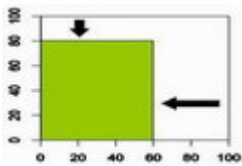
A regenerációt gátló tényezők közül kiemelten kezeltük a nem őshonos, azaz tájidegen, gyorsan, azaz inváziósan szaporodó özönnövények terjedését. E fajok egyre nagyobb területen szorítják ki őshonos növényfajainkat. Az élőhelyek területének csökkenése és elszigetelődése mellett ez talán a biodiverzitást leginkább veszélyeztető tényező.

[További részleteket lásd ...](#)

A MÉTA EREDMÉNYEI A GYAKORLATBAN

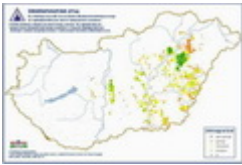
Már a MÉTA tervezésekor fontosnak tartottuk, hogy eredményeink ne csupán az alapkutatás számára legyenek hasznosak és elérhetőek, hanem a gyakorlat és a környezeti nevelés számára is. Az elmúlt években számos ilyen célra használtuk a MÉTA-t, ebből mutatunk itt be néhányat.

Mi az a növényzet-alapú természeti tőke index?

A döntéshozóknak nagy szükséges van olyan ökológiai indikátorokra, melynek segítségével a kisebb-nagyobb területek, köztük tájegységek, gazdasági, tervezési vagy igazgatási egységek természeti állapota egyszerűen és jól jellemezhető. Az egyik ilyen lehetséges indikátor a növényzet-alapú természeti tőke index. [További részleteket lásd ...](#)

Hogyan becsültük a természetes élővilág éghajlatváltozással szembeni sebezhetőségét?

A klímaváltozás jelentős hatással lesz növényzeti örökségünkre, ezért előrejelzések modellezéseket végeztünk, hogy e hatás mértékére legalább részleges becslést tehessünk. Kutatásaink egyik célja, hogy ráirányítsuk a figyelmet azon problémákra, amelyek kezelésével csökkenthetjük a klímaváltozás okozta károkat (ilyen pl. a vízvisszatartás, a helyes természetvédelmi kezelés). [További részleteket lásd ...](#)

Hogyan használható a MÉTA az oktatásban, a fenntarthatóságért való nevelésben?

Eredményeink sokféleképpen használhatók a környezeti nevelés során. Mi kutatók vagyunk, ezért tanárok bevonásával keressük a jó megoldásokat. A pontos élőhelyhatározáshoz például komoly növényfajismeretre van szükség. De vajon lehetséges-e, hogy valaki sokkal kisebb növényismerettel is felismerhesse hazánk legfontosabb vegetációtípusait? Úgy tűnik, igen! Ehhez kifejlesztettük a "[MÉTA növényzethatározó mindenkinek](#)" módszert és egy további közérthető tesztet az [élőhelyek természetességének](#) megállapítására.

Hogyan járul hozzá a MÉTA Program az Európai Unió Élőhelyvédelmi Irányelve és a Natura 2000 program megvalósításához?

A MÉTA adatbázis elemzése és hazai szakértőink értékelése alapozta meg az Élőhelyvédelmi Irányelv hatálya alá tartozó élőhelyek azonosítását, országos leltárának és elterjedési térképeinek elkészítését.

[További részleteket lásd ...](#)

Kapcsolódó oldalak:

[Á-NÉR 2003 LI/MA - a természetközeli élőhelylista röviden, magyarul](#)

[Élőhelyek 2008-as \(korábbi\) elterjedési térképei és adatai](#)

[MÉTA program](#)

[Natura 2000 élőhelyek](#)

[Országos adatok](#)

[Fő eredményeink](#)

Kapcsolódó publikációk:

[Bölöni, Molnár, Biró & Horváth \(2008\) Distribution of ... Woodlands and shrublands ...](#)

[Bölöni, Molnár, Horváth & Illyés \(2008\) Naturalness-based habitat quality of the ...](#)

[Bölöni, Molnár, Illyés & Kun \(2007\) A new habitat classification and manual for ...](#)

[Botta-Dukát \(2008\) Invasion of alien species to Hungarian \(semi-\) natural habitats ...](#)

Illyés, Botta-Dukát & Molnár (2008) Patch and landscape factors ...

Molnár & Horváth (2008) Natural vegetation based landscape indicators for Hungary ...

Molnár, Bartha, Horváth, Bölöni, Botta-Dukát (2009) Növényzeti örökségünk állapota ...

Molnár, Bartha, Seregélyes, Illyés, Tímár ... (2007) A grid-based, satellite-image ...

Molnár, Biró, Bölöni & Horváth (2008) Distribution of ... Marshes and grasslands ...

Molnár, Bölöni & Horváth (2008) Threatening factors encountered: ...

Seregélyes, Molnár, Bartha & Csomós (2008) Regeneration potential of the ...

Source URL (modified on 2015.02.13. - 19:28):<https://novenyzetiterkep.hu/node/40>